

ДИДАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ ВИВЧЕННІ КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ

*О. Б. Кобзар, М. Д. Бондаренко, С. В. Дорошенко,
М. М. Левон, М. В. Пархоменко, Т. Т. Хворостяна, О. О. Шевченко*
Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця (м. Київ, Україна)

Вступ. Визначальним компонентом дистанційного вивчення клінічної анатомії та оперативної хірургії стало широке застосування інтерактивних дистанційних синхронних та асинхронних методів викладання та контролю, які дозволяють розширити обсяг навчальної інформації, враховувати індивідуальні особливості і підготовленість студентів, удосконалювати форми і методи самостійної роботи студентів, суттєво поліпшити методику і структуру навчальних занять і контролю [1-6].

Метою було вивчення ролі і можливостей цих технологій в умовах дистанційного навчання на кафедрі оперативної хірургії та топографічної анатомії НМУ в 2020-2022 н.р.

Основна частина. Проведено експериментальне дослідження на базі навчальних платформ НЕЙРОН НМУ та ЛІКАР НМУ, платформи ZOOM проведення занять студентів та інтернів з залученням методів «воркшопу» або «кейс-методу» (case-study method and stated-problem method), оригінальних навчальних відеофільмів, синхронним поточним та асинхронним підсумковим тестовим контролем знань.

Формуючий експеримент засвідчив основні переваги застосування такого комплексу навчальних технологій. Так під час дистанційних занять за цими методами значно підвищувалась інформативність навчального процесу за рахунок надання більш повних відомостей про явища, процеси, факти і події або для викладення питань, недосяжних для вивчення без застосування їх візуалізації, наприклад, анатомічних об'єктів, медичних явищ і процесів, сучасних операцій. Значно зросла швидкість комунікації між з'єднаними групами та викладачем, не розірвався зворотній зв'язок протягом заняття. Була збережена можливість використання практики малих груп для постановки та обговорення проблемних завдань. В ході обговорення проблем під час занять у викладача підсилилась можливість внесення коректив в дискусію або виправлення помилок. В результаті був отриманий сплеск пізнавальної активності студентів та підвищення інтересу до навчання, що засвідчило зростання індексу полегшення навчальної діяльності у студентів на 13%, а у інтернів на 27%.

Експериментальне дослідження виявило деякі недоліки застосування обраних методів вивчення та

контролю. Була виявлена слабка можливість індивідуалізації навчання при застосуванні саме синхронних методів в умовах обмеженого рамками розкладу та часу заняття, такі методи при дистанційній формі в основному націлені на усередненого студента або інтерна. Досвід засвідчив, що не всі студенти встигають за ходом обговорення, з різною швидкістю засвоюють проблемні ситуації і надають позитивні результати вирішення завдань. Практика показала, що застосування синхронних методів вимагає наявності різних додаткових каналів комунікації (електронна пошта, месенджер, телефон тощо) на випадок виникнення технічних негараздів, розробки детальних інструкцій для студентів та викладачів для користування основними і додатковими каналами комунікацій тощо.

Висновки. Аналіз результатів вивчення дидактичних аспектів використання інтерактивних технологій навчання та контролю дозволив обґрунтувати умови їх ефективного використання при дистанційному вивченні клінічної анатомії та оперативної хірургії:

- застосування інтерактивних методів в дистанційному навчальному процесі виправдано для розв'язання конкретного педагогічного завдання за умов, що ефективність їх застосування вища за ефективність інших засобів;
- викладач повинен моделювати професійну діяльність майбутнього лікаря, володіти навчальним матеріалом, цілісно прогнозувати структуру та організацію заняття та модулювати самостійну та самоосвітню роботу студентів для підготовки до дистанційних занять;
- викладач повинен вільно володіти інтерактивними методами проблемного розвивального навчання, оптимально добирати відповідний зміст навчального матеріалу та формувати ситуаційні завдання, різні варіанти пошуку рішень з урахуванням технічних можливостей студентів та викладача, кількістю і тривалістю використання цих методів;
- застосування інтерактивних методів на заняттях повинно бути комплексним і збалансованим з іншими дидактичними технологіями у відповідності з принципом «рівноважної відповідності»;
- застосування інтерактивних методів в дистанційному навчальному процесі повинно бути систематичним.

Література

1. Kobzar OB. Systema navchal'noho protsesu v medychnomu vuzi. - K.: Stylos; 1997. 242 s. [in Ukrainian].
2. Kobzar OB, Ditkovskyy AP, Doroshenko SV, Yershov VYU, Radoms'ka NYU, Parkhomenko MV, et al. Dydaktychni problemy indyvidualizatsiyi vyvchennya klinichnoyi topohrafichnoyi anatomiyi i operatyvnoyi khirurgiyi v suchasnykh umovakh. Eksperymental'na i klinichna medytsyna. 2014;2(63):22-24. [in Ukrainian].
3. Vovk YUN. Klinicheskaya anatomiya – osnova sovremennoy morfologii i khirurgii Morfologiya. 2016;3:354-357. [in Russian].
4. Kobzar OB, Parkhomenko MV, Prokopets' KO. Napryamky indyvidualizatsiyi piznaval'noyi diyal'nosti studentiv v modernizatsiyi navchal'noho protsesu vyshchoyi medychnoyi shkoly Ukrainy. Development and modernization of medical science and practice: experience of Poland and prospects of Ukraine. Vol. 1. Lublin: Izdavnictva "Baltija Publishing"; 2017. s. 135-152. [in Ukrainian].
5. Bilash SM, Koptev MM, Oliynichenko YAO. Vykorystannya informatsiynykh tekhnolohiy u vyvchenni morfologichnykh dystsyplin. Abstracts of IX International Scientific and Practical Congress Science and Practice of Today; 2020 Lyst 16-19; Ankara; 2020. s. 385-387. [in Ukrainian].
6. Bilash SM, Koptev MM, Oliynichenko YAO. Orhanizatsiya samostiyanoi ta indyvidual'noyi roboty studentiv na kafedri klinichnoyi anatomiyi i operatyvnoyi khirurgiyi ukraiyins'koyi medychnoyi stomatolohichnoyi akademiyi. Abstracts of VI International Science Conference Trends and directions of development of scientific approaches and prospects of integration of Internet technologies into society; 2021 Feb 23-26; Stockholm; 2021. s. 296-299. [in Ukrainian].